

มานุษยดนตรีวิทยา

รศ. ณรงค์ชัย ปิฎกรัตน์

ในปี พ.ศ.2492 (ค.ศ. 1949)

Jaap Kunst

นักดนตรีวิทยา ชาวเนเธอร์แลนด์ ได้เขียนและตีพิมพ์หนังสือที่บรรยายถึงรูปแบบกระบวนการทางมานุษยดนตรี อธิบายความเป็นมาของสาขาวิชา นักมานุษยดนตรีวิทยาร่วมสมัย เช่น Carl Stumpf ซึ่งได้ร่วมมือกับ Otto Abraham บันทึกเสียงดนตรีต่าง ๆ เสนอทฤษฎีการกำเนิดเพลงร้อง เป็นต้น โดยใช้ชื่อหนังสือว่า "Musicologica : A Study of the Nature of Ethno - Musicology; its Problems, Methods, and Representative Personalities" นับเป็นครั้งแรกของวงการมานุษยวิทยา ที่มีการกล่าวถึงดนตรีในเชิงมานุษยวิทยา หรือ นับเป็นครั้งแรกของดนตรีที่มีการกล่าวถึงมานุษยวิทยา ในเชิงดนตรี หนังสือเล่มนี้ตีพิมพ์ที่เมืองอัมสเตอร์ดัม ประเทศเนเธอร์แลนด์ เมื่อพ.ศ.2493 และมีการพิมพ์ซ้ำในเวลาต่อมาโดย Jaap Kunst ได้ปรับชื่อหนังสือใหม่เป็น "Ethnomusicology" ซึ่งได้รับความนิยมและใช้กันอย่างแพร่หลายจนถึงปัจจุบัน

คำว่า Ethnomusicology ประกอบด้วยศัพท์ 3 คำ คือ คำว่า Ethno หมายถึงชาติพันธุ์ Music หมายถึงดนตรี และ logia ซึ่งเป็นรากศัพท์ภาษากรีก หมายถึง ศาสตร์

ในการศึกษาด้านมานุษยวิทยา คำว่า Ethno เป็นแขนงย่อยของมานุษยวิทยาวัฒนธรรม (Culture Anthropology) ซึ่งเป็นการศึกษาด้านความเป็นมาของสรรพสิ่งที่เป็นเรื่องของมนุษย์ และมนุษย์เป็นผู้สร้างขึ้นมา วัฒนธรรมที่นักมานุษยวิทยาวัฒนธรรมศึกษา มีตั้งแต่ วัฒนธรรมดั้งเดิม (Primitive Culture) วัฒนธรรมสมัยใหม่ (Modern Culture) มีการศึกษาทุกสิ่งทุกอย่างที่เป็นวัตถุ เครื่องมือเครื่องใช้ ประดิษฐ์กรรม ซึ่งจัดเป็นประเภทของวัฒนธรรมวัตถุ (Material culture) และปรากฏในสิ่งที่เป็นนามธรรม เป็นความเชื่อ ค่านิยม แนวความคิดต่าง ๆ ที่หลากหลายออกไปในแต่ละวัฒนธรรม จัดเป็นวัฒนธรรมที่ไม่ใช่วัตถุ (Non-material culture) การที่วัฒนธรรมมีความสัมพันธ์โดยตรงต่อมนุษย์ ดังกล่าวข้างต้น นักมานุษยวิทยาวัฒนธรรมจึงให้ความสำคัญ ให้ความสนใจ มีความมุ่งมั่นเพื่อทำการศึกษาลักษณะชีวิต การดำรงอยู่ ขนบธรรมเนียมประเพณี พิธีกรรม ระบบความเชื่อ ความรู้สึกนึกคิด ดังนั้น มานุษยวิทยาวัฒนธรรมจึงจำแนกออกเป็นแขนงย่อย 2 แขนง คือ

1. แขนงชาติพันธุ์วรรณา (Ethnography) งานของชาติพันธุ์วรรณาเป็นงานที่ให้ความสำคัญต่อการ

บันทึกเรื่องราวเกี่ยวกับมนุษย์ นักชาติพันธุ์วรรณา ศึกษาค้นคว้างานโดยการปฏิบัติงานวิจัยภาคสนาม มีการเลือกชุมชนที่ต้องการศึกษา การใช้ชีวิตอยู่ร่วมกับ วัฒนธรรมที่เลือกศึกษา ดำเนินการเก็บรวบรวมรายละเอียดเกี่ยวกับวัฒนธรรมต่าง ๆ ของสังคมนั้นอย่างเป็นขั้นตอน และมีวิธีการเฉพาะของตนเอง

2. แขนงชาติพันธุ์วิทยา (Ethnology) งานของ นักชาติพันธุ์วิทยาให้ความสำคัญต่อการวิเคราะห์วัฒนธรรมเชิงทฤษฎี มองรูปแบบวัฒนธรรมอย่างเปรียบเทียบ การศึกษาค้นคว้าด้านนี้ จึงมุ่งอธิบายวัฒนธรรมต่าง ๆ โดยทั่วไปของวัฒนธรรมใดวัฒนธรรมหนึ่ง

มีคำ Musicology ในคำ Ethnomusicology ที่ควร อธิบายเพิ่มเติมคือ Musicology คำนี้มีความหมายถึง “ดนตรีวิทยา” ตามรูปศัพท์ภาษาฝรั่งเศส คำ Musiologie หมายถึง การศึกษาดนตรีอย่างเป็นวิชาการ ดนตรี วิทยาแบ่งออกได้ 3 ประเภท คือ

1. ประวัติศาสตร์ดนตรี (Historical Musicology) ดนตรีวิทยาประเภทนี้กล่าวถึงประวัติศาสตร์ การดนตรี

2. ดนตรีเปรียบเทียบ (Comparative Musicology) ดนตรีวิทยาประเภทนี้กล่าวถึงการศึกษาดนตรี ในลักษณะของการเปรียบเทียบ โดยเน้นการศึกษา เรื่องราวของดนตรีพื้นเมืองและดนตรีที่มีได้จัดอยู่ใน ระบบของดนตรีตะวันตก

3. การศึกษาดนตรีเฉพาะเรื่องอย่างเป็นระบบ (Systematic Musicology) ดนตรีวิทยาประเภทนี้ขึ้น อยู่กับการมุ่งประเด็นเพื่อศึกษาดนตรีเฉพาะเรื่อง เช่น สุนทรีศาสตร์ จิตวิทยาดนตรี สุนทรีศาสตร์ การวิเคราะห์

ทำนอง การประสานเสียง เป็นต้น

ความหมายของมานุษยดนตรีวิทยา (Ethnomusicology) ตามทัศนะของนักวิชาการดนตรีตะวันตกนั้น จัดว่ามีความอธิบายที่แตกต่างไปตามยุคสมัย ขึ้นอยู่กับ สายพรรณและบริบทแห่งสถานการณ์ทางสังคมและการเมือง ตลอดจนค่านิยมของผู้นิยาม ในระยะแรก นั้นการนิยามความหมายถือเอาดนตรีตะวันตกเป็นเกณฑ์ ในการพิจารณา นีลส์ นิมาเนอเหมินท์ (2532 : ไม่ปรากฏหน้า) ได้ศึกษาความหมายของการนิยามนี้คือ

Marius Schneider อธิบายว่า มานุษยดนตรีวิทยา เป็นการศึกษาเปรียบเทียบลักษณะต่าง ๆ ทั้งที่ปกติ ธรรมดาและแปลกประหลาดของดนตรีที่มีใช้ดนตรียุโรป

Nettl อธิบายว่า มานุษยดนตรีวิทยาเป็นศาสตร์ ที่เกี่ยวข้องกับดนตรีของผู้คนที่อยู่นอกอารยธรรมตะวันตก

ในหนังสือ The new Oxford Dictionary อธิบายว่า มานุษยดนตรีวิทยา เป็นสาขาหนึ่งของสาขาวิชาดนตรี วิทยา (Musicology) ซึ่งเน้นในเรื่องของการทำความเข้าใจเกี่ยวกับวัฒนธรรม รวมไปถึงการศึกษาระบบ ดนตรีที่ไม่ใช่ดนตรีตะวันตก เช่น ดนตรีคลาสสิกตะวันออก ดนตรีพื้นเมือง ดนตรีประกอบการเต้นรำของ ตะวันตกและดนตรียอคนิยม

แนวคิดของการยึดถือดนตรีตะวันตกเป็นเกณฑ์ มาตรฐานดนตรีนั้น เพราะชาวตะวันตกพิจารณาว่า ดนตรีตะวันตกมีความเจริญรุ่งเรือง มีความเหนือกว่า ดนตรีในส่วนอื่นของโลก เช่นเดียวกับการมองผู้คนนอก วัฒนธรรมตนเอง และสรุปว่าผู้คนในสังคมนอก วัฒนธรรมเหล่านั้นมีความอ่อนด้อยกว่า ถ้าศึกษา วิวัฒนาการของสาขาวิชามานุษยวิทยาจะพบว่าฐานความ

คิดที่ชาวตะวันตกถือตนเองเป็นเกณฑ์ในการตัดสินความดี ความงาม ความเจริญ ความด้อย ป่าเถื่อน เริ่มตั้งแต่คริสต์ศตวรรษที่ 15 ซึ่งนักวิชาการจัดเป็นยุคของการสำรวจ (The Age of Exploration) และจัดเป็นยุคเริ่มต้นของมานุษยวิทยาสังคมและวัฒนธรรม เจ้าชายเอนรีแห่งเปอร์ตุเกส มีส่วนสำคัญต่อการส่งเสริมให้มีการสำรวจดินแดนใหม่ ๆ โดยเริ่มที่ทวีปแอฟริกา จากนั้นในเวลาต่อมาจึงเกิดการสำรวจดินแดนใหม่ ๆ ในส่วนอื่น ๆ ของโลก ทั้งทวีปอเมริกาใต้ อเมริกาเหนือ ออสเตรเลีย หมู่เกาะแปซิฟิก เป็นต้น การสำรวจดินแดนของชาวตะวันตกได้ดำเนินไปพร้อมกับการรุกราน กองทัพเรือของหลายชาติต้องการแสวงหาดินแดนใหม่เพื่อขนวัตถุดิบ เครื่องเทศ ทองคำ เข้าไปครอบครอง สร้างอาณานิคม สร้างอิทธิพลและความมั่งคั่งจากดินแดนใหม่เหล่านั้น

การศึกษาตามแนวมานุษยวิทยามีความเด่นชัดมากในคริสต์ศตวรรษที่ 19 รัฐบาลประเทศต่าง ๆ ในทวีปยุโรปและอเมริกา ต่างสนับสนุนให้มีการศึกษาเก็บข้อมูลด้านชาติพันธุ์วรรณา เพื่อนำข้อมูลเหล่านั้นมาใช้ในการควบคุม ปกครองและติดต่อค้าขายกับประชากรในอาณานิคมของตน นอกจากนั้นการศึกษาชาติพันธุ์วรรณาในสังคมชาวพื้นเมืองจะช่วยและเอื้อต่อการควบคุมแล้ว ยังช่วยสนับสนุนให้การเผยแพร่ศาสนาคริสต์ดำเนินไปอย่างได้ผลด้วย ในทางปฏิบัติแล้วพบว่า บรรดามิชชันนารีและหมอสอนศาสนา เป็นกลุ่มบุคคลที่มีบทบาทสำคัญต่อการสะสมความรู้ของผู้คนในดินแดนที่มีได้นับถือคริสต์ศาสนา เพราะความจำเป็นจึงต้องมีการเรียนรู้ภาษา วิถีชีวิตของคนพื้นเมืองให้เข้าใจ

ในทุกสิ่งทุกอย่าง มีการจดบันทึก สิ่งเหล่านี้มีผลต่อการเผยแพร่ศาสนาคริสต์โดยตรงต่อการเปลี่ยนวิถีชีวิต ความเชื่อของคนพื้นเมืองมานับถือพระเจ้าและวิถีปฏิบัติของคริสเตียน

นับเป็นเวลาหลายร้อยปีที่ชาวยุโรปบุกรุกดินแดนของชนพื้นเมือง และผนวกเข้าเป็นอาณานิคมชาวยุโรปได้เปรียบเพราะมีอาวุธที่ร้ายแรงกว่า มีระบบการจัดการที่เหนือกว่า มีวิธีที่เอาเปรียบชนพื้นเมืองได้มากกว่า การที่มีความเหนือกว่าเหล่านี้จึงทำให้พื้นนิสย คำนิยมตลอดจนความรู้สึกนึกคิดที่มีต่อชนพื้นเมืองเกิดความต่างระดับกัน ชนพื้นเมืองมีความด้อยในทุกสิ่งแม้แต่ในเรื่องของคนตรี ชาวยุโรปต่างมองคนตรีของชนพื้นเมืองเป็นของแปลกประหลาด แม้จะงดงามแต่ก็ผิดแผกแตกต่างไปจากธรรมดา และมักจะกล่าวขานกันว่าคนตรีนอกวัฒนธรรมคนตรีตะวันตกเป็น Exotic Music มีนักเดินทาง พวกมิชชันนารี ตลอดจนชาวยุโรปที่เข้าไปปฏิบัติหน้าที่ในดินแดนชนพื้นเมือง หรือชนชาตินอกวัฒนธรรมตะวันตกหลายท่านได้บันทึกเรื่องราวของคนตรีไว้ นับเป็นงานเริ่มต้นในช่วงต้นของมานุษยดนตรีวิทยา คือ

พ.ศ.2278 J.B. du Halde ได้ศึกษาดนตรีจีน

พ.ศ.2322 J.M. Amiot ได้ศึกษาดนตรีจีนโบราณ และจีนสมัยใหม่ ใน พ.ศ.2330 เขาได้ศึกษาดนตรีอาหรับด้วย

พ.ศ.2327 ข้าหลวงใหญ่ชาวอังกฤษ ชื่อ William Jones ได้เข้าไปอยู่ในอินเดีย ซึ่งเป็นเมืองขึ้นของอังกฤษ เขาได้เขียน Mode ในดนตรีของฮินดู ในขณะที่ Captain C.R. Day เขียนเรื่องดนตรี, เครื่องดนตรีของอินเดียใต้และเลคคาณ

ข้อสังเกตของงานข้อมูลดนตรีในช่วงต้นนี้ ชาวตะวันตกเขียนเรื่องดนตรีที่ตนพบเห็นโดยใช้เกณฑ์ของตนเองเป็นเครื่องตัดสินความคิดความงาม ความมีกฎเกณฑ์หรือไม่มีในดนตรี และไม่เป็นไปตามเนื้อหาดนตรีที่แท้จริงของดินแดนเหล่านั้น

ความเป็นดนตรีที่คงความเฉพาะของแต่ละกลุ่มสังคมที่ชาวยุโรปมองว่าเป็นชนพื้นเมือง ไม่ว่าจะเป็นดนตรีจีน อินเดีย อินโดนีเซีย ไทย ซิลอน (ศรีลังกา) ญี่ปุ่น และที่อื่น ๆ ตามภูมิภาคต่าง ๆ ได้รับการศึกษาและพัฒนาวิธีการ กระบวนการคิดของนักมานุษยวิทยา เริ่มปรับเปลี่ยนจากนักมานุษยวิทยาที่มุ่งศึกษาสังคม วัฒนธรรม เศรษฐกิจการเมือง วิถีชีวิต การสืบเชื้อสายของเผ่าพันธุ์ ลัทธิความเชื่อ พิธีกรรม เป็นต้น มาเป็นนักมานุษยวิทยาที่มองดนตรีเป็นดนตรี และใช้ดนตรีในเชิงมานุษยวิทยา ใช้กระบวนการศึกษาตามเนื้อหาของดนตรี นอกจากนี้ทัศนคติที่เป็นกระบวนการความคิดแบบมุมนเดียวแบบเดิม คือการมองเห็นเฉพาะวัฒนธรรมดนตรีตะวันตกของตนเริ่มเปลี่ยนไป ความเป็นมานุษยดนตรีวิทยาจึงมีความชัดเจนมากขึ้น ทัศนคติที่ดีต่อ

ดนตรีต่างวัฒนธรรมได้รับการอธิบาย การบันทึกเสียงเพลงเป็นโน้ตสากลก็มีมากขึ้น มีการพัฒนาวิธีการบันทึกคุณค่าของดนตรีนอกวัฒนธรรมตะวันตกได้รับการยอมรับในความหลากหลาย ที่มีโครงสร้างและลักษณะเด่นของตนมีความงามความไพเราะที่ไม่อาจนำมาเปรียบเทียบซึ่งกันและกันได้ เพราะดนตรีของมนุษย์ทุกเผ่าพันธุ์ มีสาระแห่งความไพเราะที่สมบูรณ์ในตัวตนเองอยู่แล้วนั่นเอง

มานุษยดนตรีวิทยา เริ่มพัฒนาและมีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น โดย Jaap Kunst นักดนตรีวิทยาชาวเนเธอร์แลนด์ ที่เริ่มใช้คำ Ethnomusicology ในงานที่ศึกษาและอธิบายดนตรี ตามประวัตินั้น Jaap Kunst เกิดที่เมือง Groningen เมื่อพ.ศ.2434 บิดาและมารดาของเขาเป็นนักดนตรี เป็นผลให้เขาได้ฝึกดนตรี สนใจดนตรี โดยเฉพาะอย่างยิ่งดนตรีพื้นเมืองของเนเธอร์แลนด์ ทั้งๆ ที่ในระบบการศึกษาแล้ว Jaap Kunst สำเร็จการศึกษาด้านกฎหมาย ประกอบอาชีพด้านกฎหมาย และได้ประกอบอาชีพนี้ตามที่ตั้งใจไว้ รวมทั้งที่ประเทศอินโดนีเซียด้วย ระหว่างที่ทำงานในเมืองบันดุง ประเทศอินโดนีเซีย นั้น Jaap Kunst ได้ศึกษาค้นคว้า เก็บรวบรวมข้อมูลดนตรีพื้นเมืองของอินโดนีเซียเป็นงานอดิเรกและมีจำนวนมากมาย จากการทํางานข้อมูลภาคสนามครั้งนั้น ได้กลายเป็งานเด่นและเป็นจริงเป็นจัง รัฐบาลเนเธอร์แลนด์จึงได้มอบตำแหน่งนักดนตรีวิทยาให้แก่เขาเพื่อทำหน้าที่เก็บรวบรวมดนตรีพื้นเมืองชาติต่าง ๆ ให้เต็มที่ ผลงานการศึกษาดนตรีทั่วโลกของเขานั้น ได้เก็บรวบรวมไว้ในพิพิธภัณฑสถานของเนเธอร์แลนด์ ในบันปลายชีวิตเขาได้ทำงานที่นั่นและเป็นอาจารย์ Jaap Kunst ถึงแก่กรรมในปี พ.ศ.2503

มีบุคคลสำคัญสามท่านที่ช่วยให้การศึกษาดนตรีพัฒนาก้าวหน้าไกลและมีประสิทธิภาพ คือ โทมัส เอดิสัน อเล็กซานเดอร์ เอลลิส และอัลเฟรด เจมส์ ฮิบกินส์

โทมัส เอดิสัน (Thomas Edison) เป็นนักวิทยาศาสตร์ชาวอเมริกัน ได้ประดิษฐ์เครื่องบันทึกเสียง (phonograph) ขึ้นในปีพ.ศ.2420 เครื่องนี้เป็นเครื่องบันทึกเสียงแบบหีบเสียง หรือเครื่องเล่นจานเสียง สิ่งประดิษฐ์ชิ้นนี้มีประโยชน์ต่อการศึกษางานดนตรีภาคสนามของนักมานุษยดนตรีวิทยาเป็นอย่างมาก เพราะสามารถบันทึกระดับเสียง แนวทำนองเพลงของดนตรีในแหล่งข้อมูลต่าง ๆ ได้ นอกจากใช้เก็บข้อมูลเสียงแล้วยังช่วยให้การวิเคราะห์ดนตรีมีประสิทธิภาพ เพราะผู้วิเคราะห์สามารถย้อนกลับข้อมูลเพลงได้ตามที่ต้องการ

ในด้านระดับเสียง อเล็กซานเดอร์ จอห์น เอลลิส (Alexander John Ellis) เป็นนักคณิตศาสตร์และนักปรัชญาชาวอังกฤษ ได้ร่วมกับอัลเฟรด เจมส์ ฮิบกินส์ (Alfred James Hipkins) คิดค้นมาตราเสียงระบบเซนต์ (cent) เพื่อแบ่งครึ่งเสียง (somitone) ออกเป็น 100 ส่วนเท่า ๆ กัน ในดนตรีสากล 1 ช่วงทบเสียง (1 octave) จากระบบเซนต์ จึงแบ่งได้ 1200 ส่วน ประโยชน์ของระบบเซนต์ช่วยให้การศึกษาดนตรีที่มีใช้ดนตรีตะวันตก โดยเฉพาะการศึกษาระดับเสียงเป็นไปได้ดีขึ้น อเล็กซานเดอร์ จอห์น เอลลิส ตีความคิดระบบเซนต์นี้เป็นคนหูหนวก เขาศึกษาและทดลองงานโดยอาศัยความช่วยเหลือจากบุคคลอื่นจนเป็นผลสำเร็จ ในปี พ.ศ.2428 เขาได้เขียนหนังสือชื่อ "On the Musical Scales of Various Nations"

การศึกษาค้นคว้าด้านมานุษยดนตรีวิทยา ได้มีการพัฒนาอย่างเป็นรูปเป็นร่างขึ้น ดนตรีในทุกส่วนของโลกเป็นวัตถุคิบัที่มีคุณค่า นักมานุษยดนตรีวิทยาที่เป็นกำลังสำคัญมี 2 ส่วน คือ อเมริกา และยุโรป สังคมชนเผ่า สังคมของดินแดนที่อยู่ภายใต้อาณานิคมสังคมของสังคมประเทศต่าง ๆ รวมทั้งในสังคมของชาวตะวันตกเองได้เป็นสนามข้อมูลที่ได้รับการกำหนดขึ้นศึกษา เพื่อเก็บข้อมูลดนตรีควบคุมไปกับวิถีชีวิตที่ผู้คนในสังคมวัฒนธรรมนั้น ๆ ดำเนินอยู่ ข้อมูลดนตรีที่เก็บรวบรวมจากงานภาคสนามมีมากมายและหลากหลาย นักมานุษยดนตรีวิทยาบางกลุ่มมุ่งเก็บรวบรวมข้อมูลภาคสนาม เข้าไปสู่สังคมวัฒนธรรมนั้นเผ่าศึกษาเก็บลึกในรายละเอียดของระบบเสียง รูปทรงโครงสร้างของเครื่องดนตรี โครงสร้างของบทเพลงทั้งด้านบทร้อง ทำนอง จังหวะ บันไดเสียง วิธีการบรรเลง โอกาสของการบรรเลงดนตรี ความเชื่อพิธีกรรมที่เกี่ยวข้องกับดนตรี ประวัติวิวัฒนาการของดนตรีในชุมชน การแพร่กระจายของดนตรี นักมานุษยดนตรีวิทยาบางท่าน เช่น ฟรานซิส เดนสมอร์ (Frances Densmore) ได้ศึกษาดนตรีของชาวอินเดียนและสามารถเก็บรวบรวมได้มากกว่า 2,000 เพลง นักมานุษยดนตรีวิทยาบางท่านทำการศึกษาวิจัยดนตรีโดยมิได้ออกปฏิบัติงานในภาคสนาม เช่น คาร์ล สตัมป์ (Carl Stump) ออตโต อับบราฮัม (Otto Abraham) เป็นต้น นักมานุษยดนตรีวิทยากลุ่มนี้ศึกษางานที่นักมานุษยดนตรีคนอื่น ๆ ส่งมา ซึ่งการศึกษาประเภทนี้เรียกว่า Armchair Ethnomusicologist

อย่างไรก็ตามแนวคิดทางมานุษยดนตรีวิทยา มีพัฒนาการดีขึ้นตามลำดับ โดยเฉพาะหลังสงครามโลก

ครั้งที่ 2 มุ่งองค์การทางมานุษยดนตรีวิทยาเกิดขึ้น 2 แห่ง คือ

พ.ศ.2490 เกิด The International Folk Council (ต่อมาในปีพ.ศ.2525 ได้เปลี่ยนเป็น The International Council for Traditional Music)

พ.ศ.2498 เกิด Society for Ethnomusicology

ในกระบวนการมานุษยดนตรีวิทยานั้น นักมานุษยดนตรีวิทยาบางท่านเห็นว่าผู้เข้าไปศึกษาดนตรีจะต้องมีความสามารถเล่นดนตรีของสังคมวัฒนธรรมนั้นได้ แต่บางท่านก็เห็นว่าควรมีเพียงการวิเคราะห์ให้เข้าใจ และลึกซึ้งในความเป็นดนตรีของสังคมวัฒนธรรมนั้น ก็เพียงพอแล้ว อย่างไรก็ตาม นพิต นิยมานเหมินทร์ (2532 : ไม่ปรากฏหน้า) ได้สรุปแนวคิดร่วมและกระบวนการมานุษยดนตรีวิทยาไว้ว่า

1. การศึกษาแบบ Armchair Study เป็นเรื่องในอดีต ผู้ศึกษาทุกคนควรจะพยายามศึกษา โดยการ

ออกพื้นที่จริง ๆ เพื่อเก็บข้อมูลด้วยตนเอง

2. นักมานุษยดนตรีวิทยาเห็นคุณค่าของการจัดบันทึกบทเพลงและจังหวะเป็นโน้ต แม้จะมีอุปกรณ์อื่น ๆ เช่น คอมพิวเตอร์มาช่วยแล้วก็ตาม

3. การที่นักมานุษยดนตรีวิทยาอธิบายว่า ดนตรีเป็นปรากฏการณ์สากลในทุกสังคม แต่เขาก็เห็นความสำคัญของความเป็นเฉพาะตัวของบทบรรเลงแต่ละชิ้น อันเนื่องมาจากความหลากหลายของวัฒนธรรมการดนตรีต่าง ๆ

4. นักมานุษยดนตรีวิทยาหลีกเลี่ยงการตัดสินการประเมินคุณค่าโดยเอาค่านิยมของตนในวัฒนธรรมหนึ่งไปตัดสินดนตรีในอีกวัฒนธรรมหนึ่ง

5. นักมานุษยดนตรีวิทยาเห็นว่า ไม่อาจแยกดนตรีออกจากวัฒนธรรมได้ นั่นคือดนตรีต้องเป็นส่วนหนึ่งของวัฒนธรรมมนุษย์

ในปัจจุบัน มานุษยคดีวิทยาเป็นศาสตร์ที่ได้รับความนิยม มี การเปิดสาขาวิชานี้ในมหาวิทยาลัย สถาบันการดนตรี ตลอดจนสถาบันการศึกษาระดับอุดมศึกษาทั่วไปทั้งยุโรป อเมริกา เอเชีย เป็นต้น สำหรับในประเทศไทย กระบวนการศึกษามานุษยคดีวิทยา เริ่มต้นที่มหาวิทยาลัยมหิดล เริ่มต้นเมื่อพ.ศ.2532 ในหลักสูตรปริญญาโทวัฒนธรรมการดนตรีได้กำหนดให้เป็นวิชาบังคับ Form and Function of Ethnomusicology และอีกหลายรายวิชาที่เกี่ยวข้องและนำไปสู่กระบวนการศึกษาที่สมบูรณ์ ได้แก่รายวิชา Concept

and Theory in Anthropology รายวิชา Field Studies in Ethnomusicological Research และรายวิชา Seminar in Ethnomusicology เป็นต้น ในปีพ.ศ.2535 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร ได้เปิดหลักสูตรปริญญาโท มานุษยคดีวิทยา จึงนับเป็นความก้าวหน้าทางวิชาการดนตรีที่จะได้มีการศึกษาดนตรีในทุกสังคมและวัฒนธรรมของไทยซึ่งจะก่อให้เกิดความเข้าใจในปรัชญา ความเชื่อ พิธีกรรม วิถีชีวิต ความงามความไพเราะ และในทุกสาระที่สานรวมกันเป็นสังคมมนุษย์

เอกสารอ้างอิง

- จุไรรัตน์ จันทร์ธารง และ ยุพา คลังสุวรรณ. ประวัติทฤษฎีทางมานุษยวิทยา สังคมและวัฒนธรรมโดยสังเขป. มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2531 (เอกสารสำเนา)
- จวีรพรรณ ประจวบเหมาะ. รวมบทความเกี่ยวกับแนวทฤษฎีวิวัฒนาการวัฒนธรรม. มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, (เอกสารสำเนา)
- นทีสิ นิยมานเหมินท์. ความเป็นมาของมานุษยวิทยาการดนตรีในโลกตะวันตก, (เอกสารแผ่นปลิว)
- ปรีชา นุ่นสุข. มานุษยวิทยาเบื้องต้น. วิทยาลัยครุนครศรีธรรมราช จัดพิมพ์, 2530.
- ผ่องพันธุ์ มณีรัตน์. มานุษยวิทยาเบื้องต้น. (เอกสารแผ่นปลิว)